

ענ"פ (חיפה) 37087-07-24 - פלוני נ' מדינת ישראל

ענ"פ (חיפה) 37087-07-24 - פלוני נ' מדינת ישראל מהוזי חיפה

ענ"פ (חיפה) 37087-07-24

פלוני (קטין)

נ ג ד

מדינת ישראל

בית המשפט המוזי בחיפה

[07.11.2024]

פני הרכב כבוד השופטים: יחיאל ליפשיץ [אב"ד], גיל קרצובם, אילנית אימבר

פסק דין

(נוסח מותר לפרסום)

כללי

לפנינו ערעור על חומרת העונש שגזר בית משפט השלום לנור ב חיפה (כב' השופטת בן לוי) בת.פ 23-06-06-24984.

על המערער - קטין ליד 2009, כבן 15 ימים. המערער יהוד בעבירות גנבה וכן צירף שלושה כתבי אישום נוספים 407 והם: ת.פ 27619-01-24 בו הורשע בעבירה של פריצה לבניין שאינו דירה וביצוע גנבה בצוואתו, בהתאם לסעיף 55693-09-23 (להלן: "חוק העונשין"); ת.פ 31140-07-23 בו הורשע בעבירה של הפרת הוראה חוקית בהתאם לסעיף 287 (א) לחוק העונשין; ות.פ 31140-07-23 בו הורשע בעבירה של גנבה בהתאם סעיף 384 לחוק העונשין.

כעולה מעובדות כתוב האישום העיקרי, ביום 18.1.2023 המערער עם אחר נכנסו לחנות "ספר פארם" (...), ובנבו שני בשווי כולל של 988 ₪. כתוב האישום המצורף הראשון מתיחסaira מיום 27.6.2024 במהלך

המעערער ואחר התפרצו לאחר חצotta לחנות "מחסני מזון" באופן שהחדרו לומ ברזל בין הדלת הצדית של החנות למשקוף, פתחו את הדלת, נכנסו לחנות וחיטטו בכוונה לגנבו. המערער והאחר פירקו את הקופות, צי המחשב והכספת והניחו את הרוכש ליד הדלת ממנה פרצו ובعودם מוציאים את הרוכש מחוץ לחנות נצפו על ידי שוטרים ונפתחו במקומות. כתוב האישום המצורף השני מתיחסaira מיום 2.7.2023 אז הפר המערער הוראת בית המשפט ולפיה היה עליו לשחות בחלופת מעצר ב (...); והתיק המצורף השלישי מתיחסaira מיום 25.5.2023 אז גנב המערער בקבוק בשווי 370 ₪ מחנות "ספר פארם" בקנין (...). יוער, כי בעת ביצוע העבירות דין המערער היה בין הגילאים 13 ו- 14 שנים.

גזר הדין של בית המשפט קמא

בבית משפט קמא הרשע את המערער במיחס לו, ולאחר שירותי המבחן לנור מנעו ממתן המלצה טיפולית בהעדר שיתוף פעולה ואי הפנה מצד בוחר בהליך טיפול-שיומי, דין אותו לחודשים מססר בפועל וכן למססר על תנאי. צוין כי .. ." הדרך היחידה להעביר לנאמם מסר כי יש מחיר להtanegot עברינית רק על ידי ענישה ממשית שהוא יחווש על עצמו. למרבה צער הדרך היחידה היא הטלת מססר בפועל" (עמוד 20 לגזר הדין).

נוסף, כי עונשו של המערער נגזר לאחר שניתנה לו ההזדמנות להיקלט במסגרת חוץ ביתה, אך הואבחר שלא לעשות כן. בית משפט קמא עוד ציין בגזר דיןו, כי המערער "אינו מתפרק כלל כפי שמצופה מגילו ומאז חזר לבתו מאז ששב את נווה חורש אין כל תפקוד".

תמצית טענות הצדדים והדין שהתקיים לפניינו העורר שלפניו מופנה כלפי חומרת העונש ונסמך על מספר אדנים, ביניהם גילו הצעיר של המערער בעת ביצוע העבירות, כאשר שניים מתוך ארבעת האישומים נבערו כאשר המערער היה בן פחות מ- 14 שנים. לשיטת בא כוח המערער שגה בית המשפט קמא עת גזר מאסר בפועל על קטין אשר טרם מלאו לו 14 שנים בעת ביצוע חלק מהעבירות. עוד הוסיף בא כוח המערער כי עסוקין בעבירות רכוש במדרגה הנמוך, מליל' שימושי המערער לו במרכבי אלימות, ועל כן היה מקום להסתפק ברף עונשה נמוך מזה שהוא. כמו כן נטען, כי נסיבותו האישיות של המערער לא קיבלו ביטוי הולם בתסקיר ובגזר הדין וכי לא ניתן משקל ראוי להודאותו ולהיסכון בזמן שיפוטו יקר. לביסוס טענותיו הפנה ל"דו"ח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות העונישה והטיפול בעבריינים" (וועדת דורנर). לסייעו עתר המערער, באמצעות בא כוחו, לביטול רכיב המאסר בפועל, ולחולופין עתר להניר את רכיב המאסר בפועל לריצויו. בעבודות שירותו לאחר ולשיטתו מסר ההרשות יכול ויועבר גם שלא באמצעות מאסר בפועל אחורי סורג וברית. בדיון שהתקיים לפניינו ביום 14.10.24 התיצב לבקשתנו גם קצין המבחן לנוער, וכן שוחחנו עם המערער עצמו ושמענו את דבריו. המערער התחייב לשתף פעולה עם שירות המבחן לנוער ועם יתר הגורמים הרלוונטיים, לצורך בניית תכנית שיקומית. המערער שיתף כי הוא אינו מעוניין להישלח לכלא תוך שהביע רצון להתגייס לשירות צבאי בעtid. קצין המבחן לנוער חזר על המלצתו הראשונית שהוגשה לבית משפט קמא לשלב את המערער במסגרת חוץ ביתית של חסות הנוער, והמשיבה, מליל' להביע עדמה סופית, תמכה בבקשת הדחיה לצורך גירוש של המערער להיליך טיפול. משכך, הורינו על דחית הדין לצורך הגשת תסקير עוקב ובחינת מידת התחייבותו של המערער להמלצות שירות המבחן.

ביום 28.10.24 הונח לפניינו תסקיר מעקב ממנו למדנו כי המערער נעצר ביום 24.10.24 בחשד למעורבות בעבירה סמים, וגם בדיון היום נמסר כי לפני מספר ימים הוא נחשד בעבירות סמים נוספת - נתונם המתישבים עם היעדר שיתוף פעולה עם שירות המבחן לנוער. בנוסף, דיווח קצין המבחן לנוער כי עוד קודם לכן ובמהמשך בדיון שהתקיים לפניינו, המערער והוריו לא התיצבו לפגישה שנקבעה עטם במטרה לקדם את ההליך הטיפול. משכך, נמנע קצין המבחן ממתן המלצה טיפולית כל עוד המערער אינו מגלה מוטיבציה ורצון לשינוי וקבלת עזרה וגם היום אישר הסניגור שהקטין אינו מעוניין בהליך שיקום.
דין והחלטה

לעתם קטינות אינה מהויה חסינות מפני הרשעה ונעישה ממשית. לצד זאת, יש להעניק משקל גם לגילו של הקטין בעת ביצוע המיחס לו ובעת גזרת הדין, בהתאם לעקרון הקבוע בסעיף 1א **לחוק הנוגר (שיפטה ענישה ודרכי טיפול התשל"א 1971** (להלן: **חוק הנוגר**) ולפיו: "משמעות זכויות של קטין, הפעלת סמכות ונקיות הליכים כלפי ייעשו תוך שמירה על כבודו של הקטין ומתן משקל ראוי לשיקולים של שיקומו, הטיפול בו שילובו בחברה ותקנת השבים וכן בהתחשב בגילו במידה בגרותו".

בעניינו, המערער ביצע את העבירות המיחסות לו בגיל צער, כאשר שתי עבירות בוצעו בעת שהיא כבן 13 ושתי עבירות בהיותו כבן 14. כו� המערער כבן 15 ועל כן הוראת סעיף 25 (ד) לחוק הנוגר אינה חלה בעניינו ("קטין שבעת גזרת דין טרם מלאו לו 14 שנה לא יותר עליו מאסר"). משך وقت מלאו 15 שנים מאז רשיית היה בית משפט קמא לגזר את דין, בין היתר, למאסר בפועל כפי שהוא לנכון בשל ריבוי עבירות והעדר שיתוף פעולה עם ההליך הטיפול שהוצע על ידי שירות המבחן, לצורך גורמי סיכון לא מעטים. עם זאת, שיקולת כלל נתוני ההליך וכן טיעוני הצדדים הבאה אותנו כי הגם שאין להתערב בגזר דין של בית משפט קמא באשר לאורך תקופת המאסר, יש לעשות כן בנוגע למקום בו יריצה המערער את עונשו.

נפנה בהקשר לעיל לסמוכותנו על פי סעיף 25 (א)(1) לחוק הנוגר, ולפיה: "קטין שהורשע רשיית בית המשפט לנוגר במקומ להטיל עליו מאסר לצוות על החזקתו במעוון נועל לתקופה שיקבע וב└בד שלא תעלה על תקופת המאסר המרבית הקבועה לעבירה שבאה הורשע הקטין". מדובר אם כן בכלי שהמוחקק נתן בידי בית המשפט לנוגר להוראות כי הנאשם הקטני יוחזק במעוון נועל חלק מאסר אחורי סוג ובריח. מדובר בכלי ענישתי (וזדי אם נפנה לכותרת סעיף 25 - "דרכי ענישה"), בעל מאפיינים נוקשים ושאים ולונטריים (מעון נועל), שהוא בעל יכולות טיפוליות-שיקומיות. נסף על כך, אין מדובר בבית סוהר, על כל ההשלכות שעלוות להיגזר מכך.

בהקשר למערער שלפנינו, המלצה שירות המבחן לנוגר להיליך בבית משפט קמא ובמסגרת הליך הערעור, הייתה ועודנה לגיסו להיליך טיפול מציג גבול במסגרת חזץ ביתית של חסות הנוגר. פרט לשחות קצרה במעוון האבחוני "נונה חורש", לא השלים המערער את הליכי האבחון במסגרות החסות אשר נועדו לסייע ולדיק את ההשמה בטוחה/ar. דברי קצין המבחן לנוגר: "אני בא עם המxon רצון ואני יודע שmagu לו הרבה יותר مما שהחיכים נתנו לו עד עכשוו" (עמוד 2 לפורטוקול). המערער, לעומת זאת, לא ראה כל מחויבות להיליך הטיפול גם לאחר שמיעת הערותיו של ההרכב במעמד הדיון, ודחה כל הצעה לחידוש הקשר עם קצין המבחן. משך, דומה כי אין להסתמך עוד על רצונו של המערער, ועליה בבירור שהוא נעדר הבנה או כוחות לצורך שלו להיליך טיפול. עוד עולה מכלל החומר שהציג לנו, שגם התא המשפטתי אינו בעל השפעה בណדנו. הסתבכויותיו האחרונות של המערער (והגם שהן לכאורה בלבד) רק מדגישה ומחדדת כי ללא התערבות חיזונית ברת מימוש ובעלת יכולת אכיפה, לא מן הנמנע כי המערער ימשיך במסלול של התדרדרות. נפנה בהקשר זה לדברים שציינו בת.פ (מחוזי מרכז) 26904-03-10, מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 32 (24.10.2011), שם צוין כי: "יתרונו של המעוון הנועל בכך שהוא מותיר תקווה מסוימת לקטין צוחר לעתיד טוב יותר בקשר החקילה. יחד עם זאת המעוון הנועל מרחיק את הקטין מהחברה, מכניס אותו למסגרת נוקשה עם כללים מחייבים בדומה למאסר".

באשר לעתרת הסניגור לריצוי עונש המאסר בדרך של עבודות שירות, גם אנו סבורים במלול הנسبות, כמו שירות המבחן, כי המערער אינם מתאים לריצוי מאסר בדרך זו בנקודת זמן זו של חייו.

סוף דבר, הגענו לכל מסקנה נוכח כלל נתוני העניין - Machzit Giya, העדר שיתוף הפעולה והעדר תובנה של המערער למצוות, נוכח מעשי, וכן הנתונים שעלו בתסקרי שירות המבחן לנוער והמלצותיו; ומайдך גיסא, גילו הצער של המערער בעת ביצוע העבירות, הודיעתו בהזדמנות הראשונה, העדר הרשעה קודמת לפליילים, ובעיקר מטור תקווה לשיקומו, שיש מקום להתרבות בגזר הדין כאמור לעיל באופן שתקופת המאסר בפועל תרוצה במעוון נועל. יתר רכיבי הענישה ישארו לא שונה.

הבהירנו למערער בשפה פשוטה ומובנת ומצאות ס' 25(א)(3) לחוק נוער, כי במידה ולא עמוד בכלל המעון הנועל יכול וירצה את יתרת מאסרו מאחוריו סורג ובריח. נפנה בהקשר לעיל לדברים שצינו בע"פ 5593/21 פלוני נגד מדינת ישראל פיסקה 14 (21.10.2021): "ריצוי מאסרו של המערער במעוון הנועל חלף המאסר בפועל איננו בגדר "מתנת חינם" הנינתנת למערער אלא מותנית בהירთמו המשמש להליכר השיקומי. אם יהו הנער להפר את התוכנית הטיפולית שתתוויה לו לרבות סירוב מתמשך מצדיו להשתתף בטיפולים השונים שהמעון מעניק, אז תעמוד האפשרות להעבירו להמשך רצוי מאסרו מאחוריו סורג ובריח כפי שהושת עליו בתחילת".

המעערר יתיצב לריצוי עונשו ביום 13.11.24 עד השעה 10:00 במעוון נועל אשר יקבע על ידי מונונה ההשמה בחשות הנער. פרטיו המעוון יועברו על ידי קצין המבחן לנוער, למערער, להוריו, לבא כח המערער, לבא כח המשיבת וכן לביבם"ש וזאת עד ליום 11.11.24.

ניתן והודיעו היום 'חשוון תשפ"ה, 07/11/2024 במעמד הנוכחים.

ו. ליפשיץ, שופט
[אב"ד]

ג. קזרבום, שופט
א. אימבר, שופטת